

EAPC - Novetats en matèria de Seguretat Social

Prestació pel naixement d'un fill en el cas de les famílies monoparentals: se n'amplia la durada?

11-05-2022

El [Reial decret llei 6/2019, d'1 de març](#), de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació, va introduir novetats molt importants en la protecció per maternitat i paternitat, entre les quals destaca la creació d'una única situació protegida -el naixement i la cura d'un menor- amb una durada idèntica per a tots dos progenitors. D'aquesta manera, des del moment de l'entrada en vigor d'aquesta norma, el contingut de la qual està inclòs en el [capítol VI del títol II del text refós de la Llei general de la Seguretat Social \(TRLGSS\)](#), tots dos progenitors tenen dret a una prestació idèntica pel naixement o per l'adopció, la guarda o l'acolliment dels seus fills.

L'article 177 del TRLGSS estableix que es consideren situacions protegides el naixement, l'adopció, la guarda amb finalitats d'adopció i l'acolliment familiar, de conformitat amb el [Codi civil](#) o amb les lleis civils de les comunitats autònomes que el regulin -recordem, a Catalunya, el [Codi civil de Catalunya](#)- sempre que, en aquest últim cas, la durada no sigui inferior a un any, durant els períodes de descans que es gaudeixin per a aquestes situacions, d'acord amb el que disposen els [apartats 4, 5 i 6 de l'article 48 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors \(TRLET\)](#), i en l'[article 49.a, b i c del text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic \(TRLEBEP\)](#). En tots dos casos, la durada establerta per a aquests períodes de descans que donen dret a prestacions de la Seguretat Social és de 16 setmanes, tant per a la mare biològica com per a l'altre progenitor, en el cas del naixement, i per a cadascun dels adoptants, guardadors o acollidors en la resta de supòsits.

En tots els casos, es disposa que 6 setmanes s'han de gaudir a jornada completa immediatament després de la resolució corresponent, judicial o administrativa, o del part en el cas de la mare biològica o de l'altre progenitor. Per tant, un cop gaudides aquestes 6 setmanes obligatòries, les 10 setmanes restants es poden distribuir a voluntat dels progenitors, en el cas de part, o dels adoptants, guardadors o acollidors, en la resta de casos, en períodes setmanals a gaudir de manera acumulada o interrompuda, i exercir-se en els 12 mesos següents al part o a la resolució judicial o administrativa. En tots els casos, els beneficiaris d'aquests períodes de descans tenen dret, si compleixen els requisits exigits en l'article 178 del TRLGSS, a una prestació equivalent al 100% de la base reguladora que correspongui en cada cas.

Per tant, el legislador ha establert una equiparació dels períodes de descans -i de les prestacions de la Seguretat Social consegüents- per a tots dos progenitors, tant en els supòsits de part com en els d'adopció, acolliment o guarda amb finalitats d'adopció. No obstant això, s'ha plantejat el cas de les unitats familiars monoparentals, en les quals únicament hi ha un progenitor, ja sigui biològic o no. La qüestió ha estat objecte de debat fins ara, però ja tenim una resolució judicial rellevant que ens aproxima a la solució en aquests supòsits.

Es tracta de la Sentència del Tribunal Superior de Justícia (TSJ) de Cantàbria de 4 de maig de 2022, en la qual es planteja el cas d'una dona que va tenir una filla, i van constituir ambdues una família monoparental. La mare va reclamar el dret a gaudir de 16 setmanes de prestació per naixement addicionals a les 16 setmanes que li corresponien i que ja va gaudir, és a dir, 32 setmanes en total, que li va ser concedit pel Jutjat d'Instrucció número 4 de Santander. L'Institut Nacional de la Seguretat Social va discrepar del contingut de la sentència d'instància, que va reconèixer a la mare 10 setmanes addicionals, ja que entenia que no era procedent cap ampliació en no estar establerta expressament en la norma, i va presentar recurs de suplicació. Per si no fos prou, la Seguretat Social va argumentar que no concedir aquesta prestació addicional no comporta discriminar el menor d'una família monoparental, perquè també discriminaria el menor d'una família biparental en la qual un dels progenitors no hi tingués dret, o no hi tingués dret cap dels dos membres. Segons la Seguretat Social, doncs, la finalitat de la norma no és protegir l'interès del menor, sinó concedir el mateix període de descans a tots dos progenitors per garantir la igualtat efectiva de la dona en l'accés al treball.

Per part seva, la mare també va recórrer al TSJ de Cantàbria en suplicació, en aquest cas per reclamar que li fossin reconegudes 16 setmanes addicionals, i no 10, fins a completar un total de 32 setmanes en el seu cas, pel fet de tractar-se d'una unitat familiar monoparental i considerar que, si no fos així, s'estaria perjudicant el menor que passa a formar part d'aquest tipus d'unitat familiar, en relació amb el tracte dispensat a les unitats familiars en les quals hi ha dos progenitors.

Doncs bé, en aquesta Sentència -que podria fer que el Tribunal Suprem s'acabi pronunciant sobre aquesta qüestió tan debatuda en unificació de doctrina-, el TSJ de Cantàbria entén que és correcta la resolució que adopta el jutjat social, ja que les normes de protecció en relació amb el naixement i la cura del menor s'han d'interpretar en vista del principi general de l'interès superior del menor. La suspensió de la relació laboral i el reconeixement de la prestació resulten mitjans adequats per tenir cura del menor durant les primeres setmanes de vida, i aquesta situació no es pot veure perjudicada pel fet d'haver nascut en una família monoparental. Consegüentment, reconèixer únicament 16 setmanes comportaria que el menor estaria menys temps cuidat i atès en una família monoparental que el menor que tingui els dos progenitors, i això queda clarament plasmat en la norma en substituir-se les prestacions de maternitat i paternitat per la de naixement i cura de menor. A més, cal tenir en compte que la majoria de famílies monoparentals tenen una dona com a única integrant, per la qual cosa s'ha d'aplicar la necessària perspectiva de gènere, principi que ha de presidir la interpretació i l'aplicació de les normes, tal com estableix la [Llei orgànica 3/2007, de 22 de març](#), per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Per acabar, el Tribunal rebutja la pretensió de la mare perquè el permís s'ampliï 16 setmanes més, i no 10, ja que aquesta solució implicaria desigualtat. Cal recordar, a aquest efecte, que les 6 primeres setmanes s'han de gaudir de manera ininterrompuda immediatament després del part, amb caràcter intransferible, perquè el que es pretén és tenir un impacte equilibrat de responsabilitats familiars, i evitar així la perpetuació dels estereotips en relació amb les tasques de la cura. Així, atorgar a les unitats familiars monoparentals una ampliació de 16 setmanes implicaria una desigualtat, perquè la família monoparental gaudiria de 32 setmanes davant de les 26 de la biparental en cas d'alternança entre els dos progenitors. En definitiva, el permís s'ha d'ampliar estrictament amb les setmanes que tinguin per finalitat tenir cura del menor.

Com hem comentat, aquesta Sentència és un pas més en el reconeixement dels drets de les unitats familiars monoparentals, però podria ser recorreguda en unificació de doctrina davant el Tribunal Suprem, per la qual cosa estarem atents a l'evolució de la qüestió.

Jorge Pérez Pérez

Doctor en dret. Delegat de la DE de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Professor UAB.
Director del Postgrau en Ocupació